

Fagbeskrivelser - Europæiske Studier

Kernefaget Europæiske Studier vægter i alt 60 ECTS. Undervisningen afvikles i følgende kurser, der undervises på dansk:

1. ÅR

- ❖ Europæisk historie
- ❖ Kultur- og erhvervsgeografi
- ❖ Økonomisk Idéhistorie
- ❖ Europas kultur- og åndsliv

2. ÅR

- ❖ Komparativ retskultur
- ❖ Europæisk økonomi og politik
- ❖ EU-ret
- ❖ Projekt
- ❖ Europæiske identiteter

3. ÅR

- ❖ Europæiske samfund
- ❖ Europæisk politisk enhed
- ❖ EU-kundskab - marked og retsstat

Europæisk historie

Det moderne Europa har rødder der går tilbage til Romerriget og de strukturer og organisationer der opstod i kølvandet på det. Kendskab til hovedlinjerne i europæisk historie er derfor en forudsætning for at forstå vor tids europæiske politik og de institutioner der skal udføre den. Disse hovedlinjer kan ses som en bestandig modsætning mellem bestræbelser på samling og splittelsestendenser, med opbygningen af Den europæiske Union på den ene side og fragmenteringen af Østeuropa på den anden som moderne, samtidige, eksempler på disse to hovedtendenser.

I kurset belyses og analyseres de vigtigste perioder og overordnede tendenser i Europas historie fra oldtidens Grækenland og Rom til det 21. århundredes nationalstater og overnationalt institutioner. Der lægges særlig vægt på træning i selvstændig identifikation og fortolkning af sådanne tendenser i forskellige historiske perioder samt perspektivering af disse i relation til nutidige forhold og problemstillinger.

Kultur- og erhvervsgeografi

Kulturgeografien behandler samspillet mellem mennesket og dets fysiske omgivelser, herunder menneskets økonomiske indgriben i og omdannelser af sit miljø i form af opdyrkning af jorden, urbanisering, bygning af større infrastrukturelle anlæg som havne og veje, og politisk organisering af territorier og stater. Kursets indhold udgøres af en gennemgang af de fysiske rammer for europæernes kulturelle, sociale og politiskøkonomiske aktiviteter, herunder de store linjer i europæiske erhvervsstrukturer (fordeling af landbrug, fiskeri, industri), de store mønstre og centre i det europæiske landskab (transportveje, flodsystemer, urbane centre) som arnesteder og

transportveje for både økonomisk, politisk og kulturel udveksling. Derudover de teoretiske og metodiske rammer og værktøjer. Disse to elementer anvendes på diskussioner af udvalgte områder som fx forskellige fortolkninger af de fysiske rammer (som henholdsvis afgrænsninger og forbindelseslinjer), de store hovedtræk i Europas geografi i forbindelse med statsdannelser, skabelsen af bymæssige centre, osv.

Økonomisk idéhistorie

I tidens løb har økonomer dels kritiseret magthaverne og deres politik, dels leveret argumenter og løsninger til dem. De mest fremtrædende økonomer har været i stand til at give dækkende analyser af de centrale økonomiske sammenhænge på deres egen tid. Men samtidig er det vigtigt at være opmærksom på at de aldrig har givet enslydende anbefalinger og argumenter. Tværtimod har der altid knyttet sig helt eksplicitpolitiske anbefalinger til deres analyser, da de har været mindst lige så meget ideologer og politiske tænkere som økonomer og således altid har bekendt sig til forskellige skoler eller teorier.

Som grundlag for at kunne forstå og analysere disse sammenhænge introducerer kurset først de studerende til grundlæggende økonomiske begreber med udgangspunkt i det økonomiske kredsløb. Herefter introduceres og perspektiveres de centrale økonomiske teorier siden 1600-tallet, med vægt på de studerendes evne til at kunne identificere de normative elementer i teoriernes indhold. Desuden trænes de studerende i at etablere og analysere relevante sammenhænge mellem de økonomiske teorier og den samtidige politiske og kulturelle udvikling i Europa samt i at inddrage sådanne sammenhænge i analysen af faktuelle problemstillinger og formidle analysens resultater på en velargumenteret og -dokumenteret måde samt evne til at perspektivere disse i relation til en konkret foreliggende tværeuropæisk problemstilling.

Europas kultur- og åndsliv

Kurset gennemgår de væsentligste idéer og kulturelle strømninger, traditioner og påvirkninger i europæisk kultur fra Renæssancen til vor tid. Undervisningen vil veksle mellem en overordnet gennemgang af de forskellige perioder med deres særlige idéer, erkendelsesteorier og værdier og en kort analyse af repræsentative værker til illustration af historiske skred og ændringer. Periode- og værk gennemgangen vil afdække forbindelser mellem forskellige filosofiske og kulturelle strømninger og påvise de mange sammenfaldende tendenser i tanke og stil og de forskellige nationale og individuelle varianter.

Komparativ retskultur

Et retssystem kan betragtes som "toppen af et isbjerg", der er fremkommet og kun kan fungere i kraft af en række underliggende kulturelle, historiske, politiske og økonomiske sammenhænge og mekanismer. Alene i Europa kan der udskilles mindst 5 retstraditioner eller -familier: den nordiske, den angelsaksiske, den tyske, den franske og den post-socialistiske. Disse mødes og brydes i det europæiske samarbejde, og det er derfor vigtigt at forstå deres grundlæggende forskelligheder og bærende principper samt relationer til forskellige samfundsstrukturer og tankeverdener for at kunne identificere og tage stilling til en række problemstillinger af tværeuropæisk art. Kurset giver en indføring i europæiske retsfamilier med hovedvægten på retssystemerne i de lande hvor de i studiet indgående sprog tales, ligesom ligheder og forskelle systemerne imellem belyses gennem sammenligning af disses holdning til udvalgte juridiske problemstillinger. De studerende trænes i

selvstændigt at analysere sådanne problemstillinger i forbindelse med spørgsmål af tværeuropæisk relevans og i at formidle resultaterne på en velargumenteret og -dokumenteret måde

Europæisk økonomi og politik

For at forstå det moderne Europa og sammenhængene i et ofte kompliceret billede er det nødvendigt at kende til de principper og idealer der ligger til grund for europæisk økonomi og politik siden 2. verdenskrig. Europas økonomiske og politiske integration efter 1945 foregår først og fremmest med Den europæiske Union (EU) som omdrejningspunkt. EU har sine rødder i de idealer og tilhørende institutioner som skabtes i efterkrigstiden til sikring af (vest)europæisk genopbygning og samarbejde med udgangspunkt i Marshallhjælp og OEEC, der skulle fungere som et bolværk mod Sovjetunionens hegemoni i Østeuropa. Dette samarbejde udviklede sig senere til 2 vesteuropæiske handelsorganisationer med hvert sit sigte: det føderale samarbejde (EKSF, EF, EU) og det konføderale samarbejde (EFTA). Parallelt hermed har landene i Østeuropa gennemgået en anden udvikling begyndende med 'socialisme i praksis' efter sovjetisk forbillede, siden 1989 efterfulgt af en vanskelig omstillingsproces fra socialisme og planøkonomi til pluralistisk demokrati og markedsøkonomi. De allerseneste år har skabt betingelserne for en økonomisk, politisk og sikkerhedspolitisk integration mellem Øst- og Vesteuropa, en integration der på sigt kan placere det samlede Europa i en helt ny rolle på verdensplan.

Kurset giver de studerende et grundlag for at identificere og kortlægge centrale aspekter af denne udvikling med udgangspunkt i analysen af centrale problemstillinger som har ligget til grund for efterkrigstidens europæiske økonomi og politik. Der lægges særlig vægt på træning i selvstændig identifikation og perspektivering af de økonomiske og politiske sammenhænge der er væsentlige for belysningen af en given europæisk problemstilling i forbindelse med løsning af konkrete rådgivnings-, dokumentations- eller formidlingsopgaver.

EU-ret

Hvad der begyndte som et europæisk samarbejde om handel og økonomi, har gennem tiden udviklet sig til et omfattende politisk samarbejde. Medlemskab af EU forpligter således landene og dermed deres borgere til at underkaste sig grundlæggende regler og principper af supranational karakter, som udfærdiges og forvaltes af overnationale retlige instanser. At stater i internationale anliggender underkaster sig international ret og internationale konventioner, kendes også fra fx FN og tvister indbragt for Den internationale Domstol i Haag. Det særlige ved EU-samarbejdet er imidlertid at de overnationale retsregler også gælder for visse af landenes interne anliggender. I takt med udvidelsen af samarbejdet og den tilhørende lovgivning øges behovet for at forstå de mekanismer og institutioner der udstikker rammerne herfor.

Som grundlag for en sådan forståelse giver kurset en indføring i Unionens institutioner, opbygning og beslutningsprocedurer, samt et overblik over EU-organernes kompetence og EU-rettens forhold til national ret. Med udgangspunkt heri trænes de studerende i at kunne identificere og tilgodese EU-retlige aspekter i deres arbejde med konkret foreliggende tværeuropæiske problemstillinger, herunder også i at inddrage EU-retligt kildemateriale.

Projekt

Arbejdet med projektet er i en selvstændig proces for den enkelte projektgruppe, hvor forløbet i høj grad afhænger af gruppens valg af problemstilling og de til dennes behandling påkrævede konkrete

aktiviteter m.h.t. informations- og dokumentationssøgning, læsning af relevant faglitteratur, empiriske undersøgelser, analyser, gruppediskussioner, skrive- og redigeringsarbejde osv. Til hver projektgruppe vil der være knyttet en vejleder, hos hvem gruppens medlemmer vil kunne søge råd, anbefalinger og kommentarer undervejs i processen. Der gives vejledning samt mulighed for deltagelse i fællesforelæsninger om projektarbejde samt projektværksteder på tværs af grupperne.

Europæiske identiteter

Kurset tager udgangspunkt i forskellige opfattelser af og teoretiske tilgange til den nationale identitet og nationalstaten med særligt fokus på den eksistentialistiske, den socialkonstruktivistiske og den ethnosymbolske teori. Kurset belyser et antal emner fra den kulturelle, religiøse, retlige og sociale sfære, som har haft indflydelse på identitetsdannelse og regionaliseringsprocesser i Europa i forskellige historiske perioder, ligesom det vil behandle nogle af de regionale og nationale konflikter, som har baggrund i identitetsforskelle. Endelig ses der på dannelse og udvikling af en egentlig europæisk identitet.

Europæiske samfund

De europæiske samfund er i vid udstrækning sammenlignelige idet de alle bekender sig til demokratiske styreformers og rets- og forfatningsstaten. Også på det sociale område er de karakteriseret ved vidtgående urbanisering og industrialisering inden for rammerne af en velfærdsstat. I kurset fokuseres på aktuelle sociale, politiske og økonomiske udviklinger og konfliktkonstellationer, der dels fremmer den europæiske integrationsproces, dels styrker decentrale og regionale tendenser. Aktuelle problemstillinger bliver belyst fra både et kronologisk og et teoretisk perspektiv.

Europæisk politisk enhed

Mens den europæiske historie især i de seneste århundreder kan synes at være præget af nationalstaterne og deres hævden af selvstændighed, er et gennemgående tema faktisk de gentagne forsøg på at samle kontinentet til en enhed, oftest i form af hegemoniske tiltag og magtanvendelse, men også i form af mere eller mindre luftige unions- eller føderationsforslag. Det afgørende nye i vore dages unionsbestrebelse er imidlertid at man forsøger at forene Europa ad frivillighedens og det konkrete samarbejdes vej. Kurset perspektiverer de aktuelle samlingsbestrebelse i forhold til sådanne tidligere forslag og analyserer dem i forhold til integrationsteorier og teorier om internationale relationer. Grundlaget for diskussionerne er læsning af tekster fra tidlige unionsforslag over Rom-traktaten til forfatningstraktaten.

EU-kundskab - marked og retsstat

Blandt de betingelser (nye medlemmer af EU skal opfylde er kravet om en fri markedsøkonomi, og at landet er en retsstat. Gennem en uddybende gennemgang af EU's institutionelle opbygning og diskussioner af begreberne 'markedsøkonomi' og 'retsstat' skal de studerende erhverve en omfattende og dybtgående viden om EU's funktion i praksis og om de principper der ligger til grund for unionen, principper som i stigende grad identificeres som 'europæiske værdier'. Kurset bygger i høj grad videre på kurset i Komparativ retskultur, i Økonomi og politik og i EU-ret, samt på kurset i Europæisk politisk enhed.

